

ACC. N:R M. 16376:1-6.

Landskap: Värmland ..... Upptecknare: Louise Hedmström, Lund
Härad: Fyksdal ..... Berättare: Gustaf Lybeck, Cleveland, Ohio
Socken: Östmark ..... Berättarens yrke: fotograf, snickare m.m.
Uppteckningsår: 1957 ..... Född år 1875 i Lörmank, Östmarks sn

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

*Emigration. s. 1-6.
(foto s. 6.)*

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16376:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Far for till North Dakota när jag var bara fem år gammal, min syster var alldeles nyfödd. Bara några veckor ~~efter~~ ~~han~~ kommit fram, dödades ~~han~~ av blixten. Jag vet inte något om honom eller varför han for, men det var väl för att se hur där var och om han kunde få det bättre som han for. Mor arbetade, vävde handdukar, förkläden och huvuddukar. Hon var en skicklig väverska, så hon hade alltid fullt av beställningar, och t.o.m. Oskar II:s fru, drottningen, köpte av henne.

Jag gick i skolan ett extra år, för jag hade börjat tidigt och man skulle vara fjorton år när man gick för prästen, och jag var bara tretton när jag gått igenom folkskolan. Läraren sa, att han inte haft nån som gått i skolan så länge som jag. Han var sträng och var varje dag hade vi katekes första timmen.

På somrarna brukade vi vakta kor, särskilt på vårarna behövde de småpojkar som passade djuren när de släpptes ut för första gången, då var de lite vilda, se.

Det var inte många i vår socken som reste till Amerika. Vad jag vet, var det bara jag och två till som for, och en kom tillbaka. Jag reste över därför att det var några därhemma som fått brev från två farmare i Minnesota, som behövde drängar, och då frågade de mig och en till om vi ville fara. De skulle skicka biljett om vi lovade att stanna i sex månader. Biljetten kostade sextio dollar. Jag ~~kunne~~ visste inte något om Amerika, mer än det man kun-

ACC. N:R M.16376:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

de hört i skolan, och så berättades det väl om hur bra man klarade sig där. Jag tänkte hela tiden komma tillbaka och skulle bara fara över och se hur det var och tjäna pengar. När jag gick till prästen för att tala om att jag skulle resa, höll han på att gråta och sa: "Ja, nu ser man väl inte dej mer, Gustav."

Vi for med en smörhandlare till Kristiania. Han for omkring med häst och kärra och köpte smör i gårdarna och det sålde han sen i Kristiania, för där fick han bättre betalt. Mor hade gjort iordning matsäck till mig att ha under vägen. Jag hade en stor trækoffert, som jag själv snickrat och nya kläder hade jag skaffat.

I juni 1893 for vi från Kristiania, till Hull och det var storm hela ^{tiden} vägen så jag minns just inget från den resan. Vi åkte tåg till Liverpool och där fick vi vänta i tre dar innan vår båt till Quebec gick. Jag minns att skopojkarna i Liverpool ropade på gatan: "Blanka skor, pojkar." De hade de lärt sig, se, av alla emigranterna som kom där.

Båten hette Laurentian och var en boskapsbåt egentligen, den tog djur till Europa och folk tillbaka. Där var rent och snyggt men man fick ligga i hängmattor, britsarna var bara för engelsmän. Det var fullt av svenskar ombord, och vi fick bra mat vad jag minns. Ibland fick vi hjälpa till att skala potäterna.

Från Quebec fick vi ta tåget till Minneapolis. Vi skulle till en liten plats väst om Minneapolis, Cocaero. Det var ingen och mötte

ACC. N:R M. 16376:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

oss, men det fanns massor av svenskar överallt och det var bara att fråga sig fram, så det var inget svårt att komma dit vi skulle.

Jag stannade hos den här farmaren i sex månader, sen var jag hos några andra svenskar också. Men jag tyckte, att jag hade ju kommit till Amerika så då skulle jag väl lära mig språket, och därför gav jag mig iväg till North Dakota och tog homestead där. Det var bara stäpp där på den tiden, och man skulle plöja upp fem acres jord och betala för sin claim inom en viss tid innan man fick ta ny homestead. Jag var en av två i hela countyt som gjorde det, 200 dollars skulle man betala. Under tiden arbetade jag för andra farmare, och så gick jag tre månader i lära hos en svensk fotograf. Sen sålde jag bägge claimsen 1898 och for tillbaka till Minnesota för att jobba i skogen på vintern. Men det slutade jag med efter en månad och började i stället fotografera och det tjänade jag mycket bättre på. Timmerlönen var inte mycket mer än mat och kläder. De här timmergubbarna var unga pojkar, så de ville gärna ha sina fotografier tagna, så jag gick runt i alla campsen och tjänade fint. När jag skulle ha betalt fick jag gå till kontoren, och så drog de av på lönen, så det var inte mycket som blev över ibland.

Min skolkamrat, som farit över med mig, hade kommit till Cleveland, och han skrev efter mig. 1901 kom jag hit och satte upp fotografi-

ACC. N:R M. 16376:4

ateljé här. Den gick bra, det var många svenskar här då. Men så kom det en annan fotograf och satte upp alldeles i närheten av min och han kunde flera språk. Därför gick alla de som kom från Europa till honom. 1913 slutade jag och blev snickare igen som jag egentligen varit från början, och det har jag hållit på med sen dess. Före första världskriget var det som en svensk koloni här. Det fanns svenska affärer, man hörde svenska på gatan och i kyrkan predikade prästen på svenska. Men efter kriget var det slut på allt det där. Jag vet inte varför, men svenskarna ville inte gärna tala sitt eget språk då heller, de kanske skämdes för det. Man kallade oss ofta för foolish swedes och greenhounds. Men nu gäller det svenska mamnet mycket högre.

Svenskarna höll ihop mycket mer förr också. De bodde i samma del av stan och träffades ofta. Min fru var svenska och vi umgicks mest med svenskar. Hon lagade mycket svensk mat, i varje fall de första åren, men sen blev det mest till helger. Till jul hade vi lutfisk och risgrynsgröt. Vetebröd bakade hon förstås alltid.

Vi talade också svenska hemma, men sen när vår son kom i skolan blev det mindre. Men han kan tala lite och förstår bra. Jag brukade berätta för honom om Värmland och hur vi fiskade och sköt. Svenska psalmer sjöng vi för honom, och jag tror att vi berättade en del svenska sagor med. Vi höll förstås svensk-amerikanska tidningar Svenska folkets tidning och Svensk-amerikanaren. Jag brevväxlade

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16376:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med mor och min syster.

Nu har jag just inte någon kontakt med Sverige. Men jag skulle gärna

fara tillbaka nu och resa omkring lite, för jag har ju bara varit

i Värmland. Aldrig nånsin har jag ångrat att jag lämnade Sverige

Man har mycket större ~~opportunités~~ här, och det är mycket lättare

att snabbt få tag i något bra arbete, som man kan tjäna fint på.

Jag känner mig som amerikan men tänker var dag på Sverige. Hem-

landet går aldrig ur ens minne.

M. 16376:6.
FOLKLIVSARKIVET
LUND

Gustaf Lybeck, Cleveland, Ohio, 1910

Inlämnad av Louise Holmström år 1957